

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom ravnateljstva, a ostalo sve pokriva Narodna poslovnica.

Oglasi, pripisana itd. stavljaju i računaju se na temelju bitnog cijenika ili po dogovoru.

Govci za predbrojbu, oglase itd. stavljaju se naputnicom ili polozičicom pošt. stacionice u Beču u administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, kao što javi odpravnitiču u tvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Ekvovnog računa br. 847849. Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, na godinu 5 K za seljake, odn. K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičuju se u Puli.

Pojedini broj stoji to h., zao stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tasari Laginja i dr. prije J. Kramptić i dr. (Via Giulia br. 1), kamo neka se nasloviuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Kramptić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, d. kat).

† Mons. Vinko Zamlić.

Tužni dani.

Monsignor umro! — Volosko i Opatija drhtnuše prvi pod dojmom crne, porazne vijesti. A došlo to nekako kao iznenada, za to je i zapanjenost bila jača a preneraženost dublja. Svima je bilo, kao da ne vjeruju nemilom glasu. — I neka mučna, tmurna tjeskoba tištila je sva srca, ona je poput crne niti provijala kroz sve razgovore; ona, ta tjeskoba visila je negdje u zraku, pod njenim pritiskom poprimili su i ljudi i stvari neki posebni tužni oblik, a i samo svjetlo onih, inače upravo preljepih dana, zastirala je mučna ta tjeskoba nekim mračnim, mrtvačkim velom.

Nad svukoliko tu žalost i tugu krililo se jecaj zvona, koja još nisu nikada kucala tako žalobno, tako tužno.

Dan pogreba.

Subota. Dan sumorast. Oblaci niski, niski. Na mahove prokapljuje iz njih i srca se prividja, kao da je negdje visoko našla oduska hol... Nema vjetera. U vazduhu sve čuti, da se nebi nakle crne zastave na kućama i ona golema spuštena na obćinskom stjepu.

A svijet se kupi — neizmjeran, nepobrojiv svijet. Nepregledna povorka školske djece, koja neće više u školama pozdravljati svoga „Monsignora“, djevojčica, koja neće više k Njegovom imendanu učiti lagane čestitke i pred njegovim dobroslim pogledom izvajati male, mile igrice, kojima se je „Monsignor“ tako srdačno radovao... Došli su i veterani, gotovo u potpunom broju, pa vatrogasci, pa činovnici svih ureda. Došla su narodna društva „Lovor“ i „Sokol“, da iskažu posljednju počast odličnomu svomu članu. Došli su pokojnikovi prijatelji i stovatelji sa svih strana Istre. Došlo ih je nekoliko iz Trsta i Rieke i cijelo to ogromno mnoštvo porredalo se na cesti, koja je očito preuzana da izdrži toliku navalu.

Od svećenstva velikog dekanata nije nitko izostao. vidjeli smo tu neumornog dekana-župnika veleč. g. Elnera, njegove drugove župnike R. Jelusića iz Berseča, A. Puža iz Mošćenica, J. Lukša iz Lovrana, N. Koruzu iz Klane, gg. kapelane i duh. pomoćnike Krizman Josipa, Mandić Josipa, Mandić Kazimira, Dubrović Matiju, Petrak Josipa, Anić Josipa, Ordić Ivana, I. Žigante, Vrabec Ivana, župe-upr. Iz susjednih dekanata bijahu prisutni veleč. gg. Velhasticki Josip župnik u Jelsanah, Zidarić Ante župnik iz Keršana, Barbić iz Brda. Osim ovih svećenika sudjelova kod pogreba i četvorica redovnika iz Rieke i Trsta.

Iz Trsta došli su k pogrebu pokojnikovi stovatelji i prijatelji zem. škol. nadzornik Fran Matejčić, dr. Ljudevit Čiković i M. Mandić, a iz Pule dr. Matko Laginja. Iz Pazina pohriše u tužno Volosko gg. dr. Dinko Trinajstić, dr. Šime Kurelić i prof. Frankola, koji je zastupao hrvatsku gimnaziju i svećenstvo pazinskog dekanata dočim su prva dvojica zastupala

narodna društva u Pazinu. Ovim se je pridružio tinajanski prvak g. Šime Defar. Osim spomenutih redovnika pohriše iz Rieke, da izkažu posljednju čast uzor svećeniku i rodoljubu: kanonik Polić Josip, kanonik Marušić Mate te svjetovnjaci gg. Šterk, Polić, Korić i drugi. Zastupstvo obćine Volosko-Opatija došlo je k pogrebu in corpore. Ovim se pridružiše natelnici il obć. zastupnici susjednih obćina g. Kazimir Jelusić i Frane Dukić iz Kastva, narodni zastupnici iz Veprinca. Iz Podgrada došao je pokojnikov prijatelj gosp. Slavoj Jenko, Skalamera, Franković, Mavričić i Grabrovac obć. zast. u Mošćenici. Obćina Veprinac izrazila je župe-upravitelju svoj saučestće.

Narodno učiteljstvo iz onog kotara bijaše na okupu; pristan bio je i ravnatelj učiteljstva u Kastvu g. Franković. Naroda mnoštvo pohrlilo je iz bliza i daleka, nesamo iz župe Volosko-Opatijske već i kodjer iz Kastavske, Veprinacke, Lovranske, Mošćenice, Bersečke. Predsjednika okružnog suda u Rovinju g. Franja Dukića zastupao je kot. sudac g. Guzelj.

Sprovod kreće u crkvu.

Zvona brnje svoju tužnu pjesan. — Svećenstvo izišlo, da primi pokojnikove smrtne ostanke. — Zvona zamuknula za čas, a gotovo u isti mah izvi se milotuzno, bolno pjevanje... To je pred kućom žalosti. Društvo „Lovor“ izvadja tu jednu svoju pjesmu — žalostinku. Pjesma svrši. Na ulaznim vratima župnoga stana nastaje gibanje. Pojavlja se krst, što ga nosi mlad svećenik. Za njim sliede ljudi u odori s viencima. Za njima ide nekoliko redovniča, za ovima mladji svećenici, pa oni stariji — pokojnikovi vršnjaci. U oči upada veleč. Rajmund Jelusić, bersečki župnik, koji se slomljen što od tuge za pokojnim prijateljem, što od svoje vlastite nemoći, teško pomiče napred... Uz njega je mošćenički župnik veleč. g. A. Puža, pa Monsignor dr. Frane Volarić — a najzadnji otraga ide siedi nešto pognuti prelat, muž spora koraka a očiju silno nabreklih. To je Monsignor Flego. Velike misli pobudjuje pogled na ono častno i plemenito, staracko lice. Gledajući ga, vi se i nehote sjećate, što je taj častni svećenik bio Velikom biskupu Jurju i našem blagopokojnomu Andriji, i pomisljate: koliko li je povjesti naših starijih dana prohojilo pred očima njegovim! Koliko je negdašnjih, po Velikom biskupu gojenih i milovanih ideala pohranjeno u Njegovom srcu! I pomisljate: koliko je puta moralo zakrvariti to njegovo srce nad dosta čestim gubitcima svojih milih i dragih drugova! I kako su ljulo morale da zaplaču njegove oči za onima, nad kojima se je za uvijek zatvarala zemlja! I eto, tomu častnomu starcu ni je sada jesto uštedjene tavorne kove muke. I sada krvavi njegov blagosrec za prijateljem, koga je toliko stovao, toliko ljubio!

Ujmo pohrilo i koji u svojoj neizmjernej mons. Zamlić i izrazila svoje najvručće saučestće nad bolnim gubitkom njegovomu bratiču prof. Vjekoslavu Spinciću. „Tomu se je pridružila iz svega srca“ i njezina dvorska gospodja markgrofica Palavicini, „jer je i ona dobraga župnika jako stovala“. Dr. Franjo Sedej nadbiskup, Gorica; Dr. Franjo Nagl, biskup, Trst; Franjo Dukić, predsj. okr. sudišta, Rovinj; Ljudevit Tomićić, dvorski savjetnik u m. Trst; Hrv. učiteljsko društvo za Istru — Pazin; Markiz Ante Gessler-Herzinger; Arhitekt Karl Seidl; Ivan Rut'ignoni, kanonik; Anton Turato, kanonik-župnik — Cres; Cheracci Antun, Rieka; „Ungaro-Croata“, Rieka; Glavarstvo obćine Veprinac; J. J. Heim, Rieka; Dr. J. Ivanić, Beč i t. d.

U crkvi.

U tili čas napunila se crkva svetom, tako, da je redarstvo bilo u neprilici, kako da se opre navali naroda, koji je po što po to htio da nagne uputar.

Započela žalobna svečanost. Svečanu sv. misu odpjevao je Monsignor Flego a prigodno je slovo izrekao kastavski dekan, vlč. g. Ante Elner.

Divna je bila njegova riječ dok je u kratkim potezima crtao život pokojnoga Monsignora, a upravo neodoljiva je postala u času kad je u ime neprežaljanog pokojnika pozdravljao sve njegove župljane u sadašnjem a i u predjašnjim njegovim prebivalištima. To je bio posljednji pozdrav dobrog oca svojoj djeci, koje on nikada više vidjeti neće. I nikoga nije zaboravio. Spomenuo je svih: i djecu i oce, i kćeri i majke, i braću i sestre, starce i prijatelje i narodne predstavnike. — A kad je uz sveobih jecaj dokrajčio i okrenuo se k liesu, da pokojnoga Monsignora pozdravi u ime svih prije spomenutih, Njegova se riječ nekuda prelrga i izgubila u glasnom plaču, što je odjekivalo celom crkvom.

Na groblju.

Iz crkve krenula je povorka istim redom na groblje sv. Roka. — Pjesmom „Nadgrobnicom“, koju je upravo preliepo izvelo naše društvo „Lovor“, zaključila se ta tužna svečanost. Prijatelji i vršnjaci pokojnikovi našli se okupljeni oko pokojnikova groba i kao da su u taj čas još i dublje osjetili veliku prazninu, što je nastala među njihovim redovima, stisnuse si ruke među i nekako tužno pogledaše u niske oblake, iz kojih kano da je negdje visoko našla oduska velika njihova i narodna hol.

Vječna Slava Vinku Zamliću!

Na ties miloga pokojnika položite vienc: Namjestnik knez Hohenlohe; Predsjednik c. k. kot. školskog vieća, barun Schmidt-Zabiezow; Dr. Alfred pl. Manussi-Montesole; Razužene sestre; Zahvalni nećak; Dr. Andre i Fany Stanger; Prof. Vjekoslav Spincić, Ivan i Ana Stanger, Stribić; Direktor Lucijan Croci, Opatija; „Kurkommission“ Opatija; Obitelj Brückner — Opatija; Obćina Volosko-Opatija; Družba sv. Cirila i Metoda; Kirchenbau-Comitee, Opatija.

Kita sveća.

Obitelj Mensch - Stipperger - „Quisiana“ u Opatiji.

Sažalnice izrasih:

Njezina carska Visost nadvojvodkinja Marija Josipa „jako se je razboljstila kod ja čula da je preminuo dobi g. župnik

Gospodarska Sveza za Istru.

Sazov.

Za sriedu 12. o. mj. sazvana je ovamo u Pulu glavna skupština naše gospodarske Sveze, i to u 1 sat po podne. Uredjeno je tako, da mogu laglje doći ljudi sa kvarnerskih otoka i istočne Istre parobrodom ug. hrv. društva iz Rieke i odidj istog dana istim parobrodom; a onim što dodju kopnom također je zgodno, jer mogu prispjeti u Pulu i odputovati istog dana.

Članovi odbora, upravnog i nadzornog sazvani su već za jutro istog dana.

Preporučamo najtoplije i odbornikom Sveze da dođu, a pojedinim včlanjenim zadrugam, da svakako pošalju svog odaslanika. I one zadruge koje još nisu sazahanjene u Gospodarsku Svezu za Istru, učiniti će rodoljubno djelo, da pošalju koga svojeg umnijeg člana da prisustvuje skupštini, da bude znao kasnije razložiti kod kuće, kako je razprava tekla i o čem se radi.

Malo porjesti.

Naša je Sveza ustanovljena na jednom sastanku u Opatiji još mjeseca lipnja 1902. Bila je za onda novost ustanoviti Svezu zadruga, jer su oblasti onda još bile mienja, da član Sveze nemože da bude nego fizička osoba, čovjek, a nikako ne Posujilnica, Društvo za štednju, Gospodarsko, Konsumno itd. A baš za tim se je išć da se stveri Sveza od samih zadruga osnovanih po temeljnom zakonu o zadrugama 9. travnja 1873.

Bilo je dakle okapanja glede registracije, koju se je tek nakon raznih pri-tužba i utoka napokon posligo odlukom c. kr. okružnog suda Rovinj 28. ožujka 1903. postlovni broj Firm. 34/3.

Zadatak te naše Gospodarske Sveze bio je po § 3. njezinih pravila ovaj: Zdrženje k zajedničkomu dilaovanju svih onih gospodarskih organizacija u Istri, kojih su pravila pisana u hrvatskom ili slovenskom jeziku i osnivanje novih takovih, navlastito po sustavu Raiffeisen. Osobito biti će posao Sveze:

a) dobava kredita za poljodjelski i obrtni stoliš u Istri, davanje zajnova pojedinim

U upozorujemo uprave naših raznih zadruga po Istri na taj članak. Op. ur.

začlanjenim udrugama i izjednačivanje go-
tovine među njima;

b) nadzor nad svimi gospodarskim udru-
gama, koje su začlanjene u ovu Svezu;

c) posredovanje za podpore, predujmove
i zajmove začlanjenim udrugama od strane
državnih i autonomnih oblasti;

d) savjetovanje svih začlanjenih udruga
gledajući njihovog djelovanja;

e) nabava raznih proizvoda poljodjel-
skih i obrtnih od članova pojedinih udruga,
osnivanje zadrugnih skladišta i pivnica
(kletki) putem ovih, rad prodaja za skupni
račun;

f) nabava gospodarskih potreština, ži-
veža i životinja za skupni račun;

g) posredovanje za nabavu ad e i f u
korist pojedinih začlanjenih udruga;

h) povremeno podučavanje o vođenju
manjih zadruga, osobito o njihovom knji-
govodstvu.

Naša je Svez do sada vršila samo
maleni dio svog programa; naročito se
nije ni malo bavila poslovima označenim
pod a, f, g, dočim je u drugim stvarih
predsjednik sam činio što mu je bilo
moćno.

Razlozi, da se do sada naša Svez
nije dala na veće djelovanje, jesu razni,
a od tih spominjemo kao najvažnije ove:

Po prvo: Baš u ono doba preosno-
vala se je "Gospodarska Svez" u Ljubljani
tako, da je ona ostavila pod tim imenom
stala baviti se samo poslovima prodaje i na-
bave raznih potreština, živeža, sprava,
gnojiva, orudja itd., a nova "Zadružna
Svez" u Ljubljani preuzela je, recimo
tako, nadzornu i upravnu stranu zadruga-
garstva, pozajmljivanje novca putem svoje
središnje blagajne (Ljudska Posojilnica u
Ljubljani) i reviziju, na koju su zadruga
prisiljene državnim zakonom od 10. lipnja
1938. br. 133 l. d. z.

Pošto su neke istarske Posojilnice,
gospodarske i konsumne zadruga već od
prije bile u svezi sa onim velikim Za-
drugama u Ljubljani, ostale su tako i
nadalje. To isto vrijedi za neke druge
istarske zadruga, koje su od prije bile u
poslovnoj svezi sa "Zvezom slovenskih
posojilnica" u Celju.

Posljedica toga bila je, da ipak sve
reg. zadruga istarske, kojim je poslovni
jezik hrvatski nisu pristupile u Gospodar-
sku Svezu za Istru u Pulji, a tako ni ve-
ćina onih, kojim je poslovni jezik slovenski.

Na usredotočenje skupnih nabava i
prodaja nije se naša Svez upustila, jer
je unapred bilo jasno, da je to za jednu
organizaciju, za cijelu Istru, ako ne ne-
moćno, ipak vrlo teško, pošto su gospo-
darski i trgovački odnosi takovi, da
jedan dio Istre valja prema Trstu, drugi
prema Rijeci.

Usredotočenje novčanog prometa ta-
kodjer se nije moglo s prve ruke provesti,
jer gdje se radi o milijunih kruna, nesmi-
je se nagliti.

Napokon reviziju naša Svez nije
mogla uzeti u ruke, dok ne bude imala bar
50 zadruga učlanjenih, ili bar sve one,
kojim je poslovni jezik hrvatski ili sloven-
ski, a toga do sada nije bilo.

Ipak se je sudjelovanjem predjedni-
čtva naše Sveze gledalo postignuti to, da
poštajući nuždu slobodu svakoj učlanjenoj
zadrugi glede nabave raznih potreština
za svoje zadrugare, novčani se je promet
nekako dosta zgodno usredotočio, u ko-
liko nije u Celju, u Ljubljani pri Zadrug-
noj Zvezi i načinom tako lacinim, da još
moramo biti zahvalni. Istina je, da Za-
družna Svez Ljubljanska dobiva iz Istre
i prilično uložaka, ali je s druge strane
istina, da doje mnogo više zajmova u
Istru i to zajmova razmjerno posve jeftini-
h i uz rukovanje posve spretno i jedno-
stavno.

Naravska posljedica toga bila je, da
se revizija prepusti onim glavnim or-
ganizacijama koje najviše novčano posluju
sa istarskim udrugama našeg jezika to
jest Zadružnoj Zvezi u Ljubljani i Zvezi
slovenskih zadruga u Celju.

Danas je još dakle tako, da naša
Istarska Gospodarska Svez u Pulji nije
pitala ni nejma prava samostalne revizije,
nije započela, ni neima, centralizacije nov-
čanog prometa Istarskih zadruga, dakle
do danas ne vrši ni jednog ni drugog
od svojih glavnih zadataka.

Da je tomu tako, krive su i neke
okolnosti privatne onih naših ljudi, koji
su pozvani, da se bave nornije timi po-
slovi, a nemogu svemu odoljeti, ili nisu
htjeli, da prenapro udare nestalnom stazom.
Danas je drugačije.

Novi nazori i potreba odluke.

Neke nove pojave od osnutka naše
Gospodarske Sveze ovamo, sile na nove
razprave o budućnosti njenoj i cijeloga
našega zadrugarstva u Istri i na konačnu
odluku, ili da se naša Svez razdruži, ili
da preuzme poslovanje sve glavne poslove,
koji joj pristojno prema pravilima i prema
namjeram, kojim je ustanovljena.

Te nove pojave jesu ove:

Prvo: Smućuju se duhovi po Istri,
jer smutljivaca nefali nikad, da one za-
druge koje su vezane u Ljubljansku Za-
družnu Zvezu, jesu klerikalne, a da one
koje su vezane na celjsku Zvezu, jesu li-
beralne, radikalne i neznabožne. Onda pa-
metniji ustaju, pa kažu: nećemo ni jedno
ni drugo, nego ćemo ravnog veza imati
samo sa našom Gospodarskom Svezom za
Istru u Pulji.

Drugo: Talijanske zadruga po Istri
ustanovile su svoju svezu (federazione)
samo za se. Zato neki hoće: Tako mo-
ramo i mi, da jim budemo ravnji, pak
ako njihovu federaciju pomaže zemaljski
odbor, morati će budi kada, i našu.

Treće: Svaka pokrajina ima svojih
osebina; tako i Istra. Radi toga mora
da Istra ima u prvom redu za se svoje sa-
mostalno udruženje svih hrvatskih i slo-
venskih zadruga Istarskih. Tako kažu treći.

Četvrto: Drugi opetka vežu da se
ustanavlja osrednja blagajna svih regi-
stranih zadruga Austrije, pak nješto kroz
Ljubljani ili kroz Celje, da će biti do-
stojno i bolje, ako naši odnosi prema
toj budućoj osrednjoj blagajni budu isli
jedini u utem naše istarske Gospodarske
Sveze.

Peto: Za prodaju naših proizvoda
na debelo (vino, ulje, buhač, građevni
kamen itd.) i za nabavu onoga, što Istra
treba (živeža, kolonijala, ljesa, strojeva,
unajetnoga gnojiva itd.) moći će se jedan
dio Istre služiti pri Gospodarskoj Zvezi
Ljubljanskoj putem njezine agencije u Trstu,
a drugi dio Istre (t. j. istočna i otoci)
moći će se služiti pri hrvatskoj poljodjel-
skoj banci putem njezine podružnice u
Rijeci, te se naša Gospodarska Svez za
Istru neće trebati baviti tom vrsti poslova,
pak će moći jače prionuti uz česte revizije
svevih zadruga, novčano ujedinjenje
njihovo i podučavanje i ustanovljivanje
novih. Tako opetka govore drugi.

Sve te opazke imaju svoju dobru
stranu, ali je i svladati priličnih poteškoća,
a od tih je prva ona: Hoće li naša Go-
spodarska Svez za Istru moći odoljeti
svim novčanim potrebama svojih učlanje-
nih zadruga i svoga ureda. Muogji tvrde
da hoće i računaju ovako: Pedeset naših
članova začlanjenih u Zvezu, bilo ljubljanskoj,
bilo celjskoj, plaća barem kamate
odgovarajuće na 50.000 kruna. Po 4 1/2 %
to daje 2250 kruna na godinu, već pri-
lična pomoć za potrebe ureda. K tomu
se može sa stalnošću dodati podpora, koju
država daje svim takovim Svezam, pak
neće ni za Istru činiti iznimke. Tako bi
bili osigurani troškovi uprave i ličije
i dobar dio troškova za reviziju. A
uložci štedionički neka bi svi išli u našu
Gospodarsku Svezu, koja bi mogla onda
putem svojih osrednjih blagajna (na-
pr. Posojilnica u Pulji i u Voloskom) po-
davati svojim učlanjenim udrugama zaj-
move od tih uložaka i kreditom, u koliko
nebi uložci bili dostatni. Pak potreba na-
pokon prekinuti svaki odnosaj ni sa Ljub-

ljanom ni sa Celjem; nisu Turci ni jedni
ni drugi, te nebi stalno ni oni odkazali
vjerisiju.

Zaključak.

Eto smo pobrali glavne misli raznih
naših ljudi po Istri o velikom pitanju naše
zadrugne organizacije. Spomenuti ćemo još
na koncu, da Dalmacija, naša kuđ kamo
sretnija i mogućnija posestrima još ni ona
nije na čistu o tom pitanju. Poznato je i
to, da je predsjednik naše Gospodarske
Sveze za Istru gorljiv pristaja ljubljanske
organizacije. Ali to ni jedno ni drugo
nesmije smetati nikoga. Svaki komu je
stalo do našeg napredka u Istri, neka
dobro promozga razne gore nakupljene
misli, pak i ako nije pozvan da službeno
bude pri skupštini naše Sveze, neka joj
pismeno javi svoj nazor, kad nebi mogao
doći. Možda ćemo nakon zrelog razpra-
vljanja našom odlukom pokazati put i braći
u Dalmaciji. A što se spominje gorljivost
predsjednika naše Sveze za ljubljansku
organizaciju, stalni smo, da će on znati
naći shodan put, kojim se može i mora
izći iz ovoga neizvjestnog položaja.

Sve naše Zadruga istarske neka šalju
svog pouzdanika na skupštinu!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 2. decembra 1906.

Sinoć je končno svršila razprava ob
izbornoj preosnovi, koja je u sve trajala
skoro godinu dana. Svršila je tako, da je
zastupnička kuća prihvatila u glavnom
osnovu onako kako ju je predložio izborni
odbor.

Sve dane nestom minuloga tjedna ob-
državala je zastupnička kuća sjednice, i
to neobično duge. Ponedjeljak i ulorak
nadaljevala se i svršila razprava o §. 42.
izbornoga reda. Bila je primljena ustanova,
da se znamenitije promjene izbornoga za-
kona (paragrafi 1, 4, 5, 33, 37, i ovaj §. 42.)
samo mogu promijeniti običnom, nadpo-
lovičnom većinom većinom, ako su
prisutna najmanje 343 (od 516) zastup-
nika. U taj broj se ne broji one zastupnike
koji su ujedno ministri nit članovi pred-
sjedništva, nit oni bilježnici koji imaju
onej dan službu. Ta ustanova bila je
prihvaćena kako ju je odbor predložio,
pušto su predložio Schreiner i Baxa-Subotka,
posljednji put spomenuti, bili zabranjeni
velikim većinama.

Predlog Pergelta obzirom na delegate
iz Češke i Moravske bio je zabranjen sa
187 protu 111 glasova. Tim je odpalo gla-
sovanje o eventualnih predlozih dra Ko-
rošca, da se dade Stujerskim Slovincem
svake druge a Tršćanskim svake pete de-
legata. On jih je najnje postavio samo
za služaj, da bude prihvaćen predlog
Pergeltov glede Češke i Moravske.

Već ulorak dne 27. novembra prešlo
se je na razpravu *»dodatka k izbornom
redu«*, u kojem su po krunovinah odre-
đeni izborni kotari. Najprije se je raz-
pravljala *»razdioba kotara za Češku, Mo-
ravsku i Sleziju (IV. razpravna skupina)*
Tu bijaše u razpravi za Češku predlog
izbornoga odbora: da dobije Češka 75
českkih, 55 njemačkih kotara. Na dalje
predlog dra Pergelta da bude českih 72,
njemačkih 58; predlog dra Kramarča da
bude českih 78, njemačkih 52; predlog
zastupnika Chocca da bude českih 81, nje-
mačkih 49. Bilo je još više predloga mi-
njnje, i to takovih koji su htjeli druga-
čije zaokružuje kotara. Te predloge su
predlagatelji obrazložili već u sjednici od
utorka. Njemač Pergelt je među ostalim
rekao, da bi se morao primiti njegov pred-
log i za to, da se ne bude moralo nositi u
buduću nesnosni jarain slavenske većine.
Dakako da mu Česi nisu ostali dužni. Ako
je Slavena u Austriji 16 milijuna, onda
moraju imati većinu nad ostalim, koji svi
skupa broje kakvih 10 milijuna. Pače
takva većina bi razarala biš! Sriedu i če-

tvrtak vodila se je razprava. Žestoko go-
vorilo se je i s češke i s njemačke strane.
Agrarni česki zastupnik Zazworka govorio
je dne 28. kakva 3 1/2 sata, većinom česki.
Spočitavao je kojekta Mladočehom pak je
bijeo da to čuju i razumiju samo Česi, a
nije htjeo spočitavati njemačkim jezikom,
da ne razumiju i Njemci pa da se onda
grde radi sporova među Česi samimi.
Razprava se je dne 29. novembra i za to
zatezalo jer su se taj dan provadjali ze-
maljski izbori u gradovih Moravske, gdje
se se nalazili mnogi zastupnici. Htjelo se
je da se glasovanje protegne na 30. no-
vembra. To se je i dogodilo. Kod toga
glasovanja bili su u jako težkom položaju
Hrvati i Slovenci te Poljaci. Kad se je o
istoj stvari govorilo htjeli u izbornom
odboru, onda se je reklo, da su se koji
Česi toli Njemci dali preglasovati, pa nisu
ni Česi ostalim Slavenom ni česki Njemci
ostalim Njemcem zamjerili za njihovo gla-
sovanje. Nađaa kao da su ozbiljno uzeli
stvar osobito Mladočesi sa Kramarčem na
čelu. Svakako morali su žešće nastupiti,
pa su izbori u Moravskoj pokazali kako
se pod njimi u narodu to odmiče. Poljaci
su sa Hrvati i Slovenci u tom pitanju
imali i pogovore, te su odlučili po svojim
većinah, da valja glasovati za predlog
odborov, dakle i proti predlogu Kramarčevu.
Težkim srcem su to učinili i oni koji su
tako odlučili, al su mislili da su vezani
na svoje članove u izbornom odboru,
i da bi izborna preosnova propala kad
bi inače učinili. U istom položaju bili
su i Njemci prema Pergeltu i českim
Njemcem, pa su i njih mnogi glasovali
također ne laktim srcem proti Pergeltovu
predlogu.

Najprije bio je odbijen predlog Per-
geltov, pak Chocov pak Kramarčev, i pro-
šlo je sve mirno. Do grčne buke došlo je
poslije glasovanja o jednom predlogu zast.
Zazworke koji je htio izlučenje nekih ob-
čina iz jednog i priključenje k drugom
kotaru. Glasove su brojili za i proti bi-
lježnici. Predsjednik je izjavio: predlog je
odbijen sa 188 protu 126 glasova. Kao
da pukne striela, skočili su k predsjed-
ništvu najprije Fressl i dr. Sobotka, pak
drugi. Vieću grabili su papire sa stolova
predsjedništva i razbacivali ih. Činovnici
carevinskoga vieća nastojali su spasiti
spise i braniti predjednika. Na to su do-
tekli i zastupnici s lijeva, njemačke strane,
da obrane predsjedništvo. Težkom mukom
odstranili su radikalne i agrarne Čeha u
stranu. Polovica parlamenta bila je kod
predsjedništva. Cijela vojska i rječmi i ru-
kavci. Na jednom vidjelo se je gdje Nje-
mac Albrecht drži za vrat Čeha Klofača.
Ovaj je onomu predbacio da je krivo,
kao bilježnik, brojio, a Albrecht je za to
Klofača za vrat uhvatio. Brzo su ih drugi
zastupnici razstavili. Zlohotno su to gla-
dali Svenjemci i neki drugi protivnici iz-
borne preosnove, te vikali: Živita izborna
preosnova! Živio slavensko-romanski blok!
Živili socijalni demokrati! Kod svega toga
morala je sjednica biti pretrgnuta. Pred-
sjednik je izašao. Vrativ se još je bila
buka, nit je mogao dugo mir učiniti. Kad
se je donekle umirilo, pozalio je ono što
se je dogodilo i odbio smjnjicuje kao da
bi Albrecht ili koji drugi bilježnik bio
hotimice krivo brojio. Sva buka se je na-
ime dogodila radi toga, što se je činilo da
je razlika izmed glasova za i proti Za-
zworke veoma malena dočim bijaše po
onomu što je predsjednik izjavio od 62
glasu. Glasovali su za Zazworkin predlog
osim Slavena također Tajnani i Ramunji.
Tajnanom, naročito dru. Rikzu su radi
toga mnogi Njemci jače prigovarali. Gla-
sovanje je trajalo skoro tri sata, pošto bi-
jaše mnogo predloga ne samo za Češku
nego i za Moravsku i Sleziju, i pošto se
je kod svakoga glasovanja na predlog
Malikov moralo br. i glasove za i proti.

Razprava o kotarih u Galiciji i Bu-
kovini i odnosno glasovanje (deseta raz-
Nastavak u prilježu.

pravna skupina) trajalo je preko 2 $\frac{1}{2}$ sata. Predloženi različiti odborovi bili su svi zabaceni, a svi odborovi prihvaćeni.

Iza Galicije i Bukovine razpravili su se kotari alpskih njemačkih zemalja: Dolnja i Gornja Austrija, Solnograd, Tirol i Vorarlberg (Ganaesta razpravna skupina). Kod te razprave držao je dugi obstrukcionistički govor zast. Malik, Svenjemac. Napadao je na Njemce, koji su za izbornu preosnovu, osobito na njemačku pučku stranku, koju je nazivao sa «nova državna stranka».

Najjače je udarao na izvjestitelja dra. Löckera, koji spada također u njemačku pučku stranku, i koga je ravno izdajicom nazivao. Jutro dne 1. decembra odmah početkom sjednice glasovalo se je o razdobi kotara u rečenih njemačkih pokrajinah; i-privh. tilo. sve. po. predlogu. izbor. noga odbora.

Kod dvanaeste razpravne skupine: Štajerska, Koruška, Kranjska, govorio je dr. Ploj kao izvjestitelj predloga manjine. Obrazložio je predlog, da se u Dolnjoj Štajerskoj druge kotare napravi, i da se dodade Koruškoj drugi slovenski mandat.

Njemač Wastini obrazložio je drugi predlog manjine, da se najme Slovincem južne Štajerske uzme jedan mandat, i dade još jedan, dakako njemački, Gracu. Liberalni slovenski zastupnik Plantan izjavio je u svojem govoru, da liberalni Slovinci nisu protivnici sveobćega i jednako izborno prava; ali su proti predloženoj osnovi, koja se ne obazire na gradiće i trgovu u Kranjskoj, i koja je toli nepravedna za koruške Slovincu. Za slučaj, da nebi bio prihvaćen predlog Plojev radi drugoga slovenskoga mandata u Koruškoj, predlaže drugo zaokruženje jedinoga slovenskoga kotara u toj krainini.

Iza toga govorili su još Njemci Seifriz i Pommer te Slovinci Tavčar, Šusteršič i Robič. Svi govori nisu ništa pomogli. Nit su pomogli razgovori slovenskih zastupnika sa ministrom-predsjednikom radi Koruske. Razbilo se je sve na objesti i preuzetnosti Njemaca. Rekli su da bi počeli s obstrukcijom, čim bi se i najmanja promjena dogodila. Razdoba kotara za Štajersku, Korušku i Kranjsku bila je primljena kako ju je predložio izborni odbor.

Isto tako bila je po odborovom predlogu primljena razdoba kotara u Trstu s okolicom, Gorickoj, Gradišćanskoj, Istri i Dalmaciji, i to bez ikakve razprave.

Kad je kuća prihvatila i resolucije, kako jih je predložio izborni odbor, predložio je izvjestitelj da se izborna osnova prihvatiti također u trećem čitanju, a to putem prešnosti.

Zastupnici Plaćek, Sobotka, Šternberg su se tomu protivili, jer da bi se imali razpraviti prije drugi prešni predlozi. Prosvjedovali su proti nasilju, koje će se počinuti, ako se odmah i treće čitanje preuzme.

Predsjednik uztvrdio da će se on držati običaja, daje na glasovanje prešnost predloga izvjestitelja dra. Löckera, da se osnova primi i u trećem čitanju. Prešnost je prihvaćena dvie tretjinskom većinom. Na to je prihvaćena i izborna osnova u trećem čitanju sa 194 proti 63 glasa. Bijaše to oko 8. ure na večer dne 1. decembra 1906.

Sad treba da osnovu prihvatiti još gospodska kuća, i da ju potvrdi vladar, a da bude zakon.

Gospodska kuća se nješto kostuši, al će se po svoj prilici umiriti. Vladar je sam za izbornu preosnovu kakova je.

Velu se da će zastupnička kuća zasjedati još tjeđan prije Božića, pak poslje do 20. sjeđnja 1907. i onda biti razpušćena. U proljeće 1907 biti će novi izbori na temelju sveobćega i jednakoga izbornoga prava.

Politički pregled.

U Puli, dne 5. decembra 1906.

Austro-Ugarska

Sjednica carevinskoga vieća od dne 1. o. m. ostat će ubilježena u povjesti austrijskog javnog života od velike povjestničke važnosti. U njoj je najme bila prihvaćena konačno izborna reforma u drugom i u trećem čitanju. Sjednica je trajala do 8 sati na večer, te bijase mjestimice živahna i burna.

U subotnoj sjednici hrvatskog sabora dovršena je specijalna razprava o zak. osnovi o slobodi izbora, koja je prihvaćena s još nekim promjenama po predlogu zast. dra. Harambašića. Po tom su izabrani u odbor ad huc za prenos kostiju Zrinskoga i Frankopana zast. Babić-Gjalski, dr. Eleogović, dr. Harambašić, Purić i dr. Trojipi a iza toga zaključena je sjednica.

Crna Gora.

Narodna je skupština odbila dvije adrese, a sada njihov sastav povjerila posebnom odboru. Taj je odbor adresu i izradio, a skupština ju je danas prihvatila te ju upravila na kneza Nikolu. Adresa izriče knezu zahvala, izerpivo crta političke prilike i izliče prijateljske odnošaje prema svima državama.

Bugarska.

U posljednjoj sjednici sobranja pribio je novi ministar izvanskih posala Stančov, da će se tako zvane bugarske kapitulacije, koje se tiču konzulatske sudske nadležnosti za inostrano državljanje, dokinuti. Ovu su nadležnost već sve velike vlasti osim Austro-Ugarske dokinule, a sada je i ona izjavila da odustaje od nje. Time se izpunjava vruća želja Bugarske, a tvrdi se, da su Stančov i barun Aehrenthal, dok su još u Petrogradu zastupali svoje države, o tom viećali — i sada proveli o tom ideju.

Rusija.

Carskim ukazom dozvoljeno je seljacima sklopiti zajmove s agrarnom seljačkom bankom uz zalag svojih zemljišnih parcela. — Vojni sud u Odesi osudio je na doživotnu robiju dva vojnika, koji su lani inzultirali častnike. — Ratni sud u Kronstadtu osudio je radi pobune 683 vojnika na robiju, dodjeljenje disciplinarnom bataljonu i u taminicu, 117 obuzenika je riješeno od obuzbe. — U Odesi se je obrazovalo društvo sa zadaćom, da pospješi izseljivanje židova iz Rusije i utemeljivanje židovskih kolonija izvan Evrope.

Razgovor medju Božom i Tomom na štaciji u Sv. Petru.

Bože. Koliko vremena Tome, da te ne vidim.

Toma. A ča ćeš brate, posla puno a još više skrbi.

Bože. Znam to brate, zaš imam i ja velikih i malih, ma pustimo to za sada, i pogovarajmo se za ono ča je veća sila, najme za te naše komunjске izbore.

Toma. Uprav mi je drago da se opet s tobom pogovorim, ač sam čuja da će brzo biti; a ča ljudi poli vas misle i govore?

Bože. A bome da ti pravo rečem misle i govore ovako: Zadnji put su nas liepo na viri privarili, govorili su i obećavali, da te samo podišata premudat, i da nete ni talijana ni krnjela izbrat, da će podešterija oslati vajk čisto u našem jeziku, kako ju je bia pripravia i pustia naš stari Podišat, da te nam učiniti ceste, da ćemo manje plaćati, i pak od svih tih obećanja ni ništa i vidimo da su nas na bile oči prevarili. Izabrali su i Talijani i Krnjeli, pišu najveći parat talijanski, a ono malo ča pišu u našem jeziku je sve na rugo da je za plakati, ceste su delali u svakoj šeduti samo na hartu, zadužili su komun sa više milijari i plaćamo sve više i već oć

duplo dicionala, pak od svih obećanja ni ništa, i sve naopako i vidimo, da su nas za nos vodili.

Toma. Čujš pobratime Bože, tomu smo i mi nekoliko krivi. Neki dan mi je reka u Pazin jedan gospodin, ki je pravi i pošten Talijan, da kakve muže zbiramo, tako da nam upravljaju. Od pametnoga, da ćeš viditi pametno, od poštenoga pošteno, od čistoga čisto, a od nepametnoga, nepametno, od nepoštenoga, nepošteno i od nečistoga blatno.

Bože. Pravo je reka, i sada vidim da imamo i mi nekoliko krivice, zaš se malo brigamo za izbore, pa rećemo: ča ćemo i brez nas će biti ča ima biti, ali sada vidim da ni to tako, nego treba da se potrudimo i složimo kao prava braća jedne krvi i jezika i da poslušavamo prave i razumne muže, a ne one ki za pijat smrdljivoga bakalaja i kravine prodaju sebe, svoju ducu i nas, na našu veliku škodu i sramotu pred svitom.

Toma. Da mi ne zamiriš, vero su nam se počele i žene rugati, da se tako pustimo za nos voditi od porednijih od sebe.

Bože. Po majku imaju pravo, i me je skoro sram da su štabilje nego mi; ali to nesmi dugo biti tako, nego pokazimo da smo muži i da se ne ćemo već pustiti napeljati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Otvorenje „Narodnog Doma“ u Puli. U nedjelju dne 2. o. m. u 10 s. u jutro bilo je malo otvorenje ili bolje službeno uveđenje „Istarske Posujilnice“ u svoje vlastite prostorije „Nar. Doma“. U tu svrhu sakupilo se tog dana u „Nar. Domu“ preko 300 našega naroda iz Pule, koga je u krasnom govoru pozdravio stariješina Posujilnice naš veleuč. g. dr. Matko Laginja, uertav postanač Posujilnice i iztaknuo, kako se marljivim radom došlo do ovako velike i krasne zgrade. Spomeno je osnivače, njih oko 30 na broju, koji su pred 15 godina udarili temelje Istarskoj Posujilnici. Narod je pozornoo slušao govornika, a na koncu pozdravio oduševljenimi „Živio-klici i burnim plješkanjem. Iza govora dra. Laginje odpjevaše pjevači liepo i skladne hrvat. himnu „Liepa naša domovino“, koju je sav narod slušao stojeć i odkrite glave. Pjevačima pak pridrio je liepu ovaciju plješkanjem i Živio-klici.

Ovim skromnim načinom otvoren je predbežno „Narodni Dom“ u koliko je dovršen; svećano pak otvorenje bit će u nedulekaj budućnosti, zašto će se priskrbiti odbor da što pristojnije i dostojnije bude predan ovaj hram narodne prosvjete i svijesti onaj svrši, kojaj je namijenjen.

Nikolajeva večer u „Narodnom Domu“. U subotu dne 8. t. m. u 8 sati na večer bit će tradicionalna Nikolajeva večer, ove godine u liepoj dvorani netom sagradjenog „Narodnog Doma“. I ove godine neće faliti vesele sale i ugodne zabave. Preunda prostorije restauracije nisu još uređene, odbor se ipak poskrbio za dobro pivo i vino i hladna jela.

Hrvatli i Slavenli! U subotu dakle u „Narodni Dom“, da se za prvi put sastanemo i pozabavimo u našoj narodnoj zgradi!

Narodni Darovi. G. Košara, predsjednik „Hrvatske Čitaonice“ u Banjokumu, sakupio je u veselom društvu za družbu sv. Cirila i Metoda K 6-50.

U istu svrhu darovaše g. Marko Kojčević, Irgovac u Kašteliru K 10, a g. Klement Murlijačić K 1.

Živih plemeniti darovatelji!

Novi talijanski list. Od 1. tek. izlazli u Puli talijanski dnevnik „L'Esca dell'Adriatico“ pod uredništvom mladog

nazovi-socijaliste Teseo Rossi. List će pisati, kako stoji u programu — u talijansko-liberalnom (?) duhu. Piše da se tiska u vlastitoj tiskari, dočim faktično typis Josipa Krapotića.

Lošinjski kotar.

S trmuntane Cresu. Zadnji put nešto spomenusmo u „nadi“, kako se kod nas događaju, da ljudi moraju u obhodima doleziti u Cres, kad okružni poglavar tamo dodje. Rekosmo, da je tomu zlu najviše kriv Brezac poljski nadglednik, za koga vele, da kad u Cres dodje, to li se drži kao kakav general, hodi kao po jajima, a mateže se da govori kalabreški. Ali ne zaslužujemo mu uzivanja!

Mnogo nam je žudnije, da c. k. oblasti pozivlju ljude u Cres da plate globu radi sumskih prekršaja u iznosu od 26 fl. Morale bi iste znati, da iz Dragozetići ili Belog nije tako lako doći u Cres, nego to stoji truda, novca i dangube. — Čovjek mora platiti globe 26 fl., potrošiti mora u Cresu najmanje 2 K, a zaslužio bi onaj izgubljeni dan 2 K.

Je li dakle pametno, a još više ljudski ovakva što činiti? Nije ni jedno ni drugo, nu što će lo sve šćavn, koji je za robovanje i posluh stvoren. Koga ide, neka to i prime!

Voloski kotar:

Otvorenje c. k. muško učiteljske škole u Kastvu. Što je bilo daleko, došlo je blizu. O čem se je već toliko i toliko put dvojilo, obistinilo se. Obistinilo se na veselje i radost ovoga puka kastavskoga. Mnogi glas se je bio digao proti prenosu c. k. hrv. učiteljska iz Kopra u Kastav. Imali ili ne imali svi ovi prosvjedujući glasovi razloga, hrv. učiteljske je u Kastvu a skoro budućnost će nam pokazati, da li je u dobar ili zao čas. Bože daj, da bude u dobar čas! Djaci su došli praćeni svojim razrednikom g. prof. Jakcem, već u sriedu dne 28. pr. m. u naš grad. Na kolodvoru Matulje dočekao ih je g. prof. Fran Franković, njihov ravnatelj i gosp. Kazimir Jelusić, obćinski načelnik. U Kastvu su ih dočekali mjestni učitelji i mnoštvo puka. U krčmi kod Jelusića bio je pripravljen zajednički objed za sve djake. Poslje objeda razidjose se djaci, svnki u svoj stan. Gosp. prof. Jakac se je vratio drugi dan u jutro u Kopar. Dne 1. t. m. bila je svećana sv. misa sa sazovom „Duha Svetoga“. Akoprem je bilo ružno vrijeme, ipak je došlo prillično kastavskoga puka k sv. misi, da svojom prisutnošću počaste g. ravnatelja i njegove pitonice. Liepo je bilo gledati svu onu mnogobrojnu školsku mladež, koja praćena učiteljskim osobljem, pohrlil taj dan u crkvu da i oni svojom prisutnošću nadošlim djacima pokažu, da se vesele njihovom dolasku, da im pokažu, da nisu u Kastvu sami, da je netko uz njih, da se s njima raduje, da s njima ošćea. Liepo je pak bilo uz tu drobnu dječicu gledati one nekoje već kršne mladiće, gdje su u klupama razmjesteni i praćeni g. ravnateljem u svećanoj odori prvi put čuli glas naših orgulja, koje su njima u čas taj dan zaigrale. Kod mise su se pjevale dvie kilice carevke. Ovom prilikom treba da pohvalimo Kastavec, koji su unatoč ružnom vremenu i pokopu mons. Zamlića u Voloskom, kamo je otišao velik dio Kastavščine, ipak došli u znatnom broju i time pokazali zanimanje za ovaj novi naš prosvjetni zavod. Učiteljima za ovu godinu su uz g. prof. ravnatelja imenovani: g. Mate Šepić, ravnatelj ovdješnje delavske škole za računstvo, geometriju i naturalije a za glazbu i tjelovježbu priv. učitelj ovdješnje c. k. pripavnice g. Ante Rvslavlj.

Muška podružnica družbo sv. Cirila i Metoda za Istru a Voloskom, primila je sliedeće prinose: Gosp. Ivan Perčić, pom. kapetan — Volosko, mjesto vjenca na odar pokojne

Marije Tomičić K 10, g. Stjepan Vladošević posjednik u Voloskom mjesto vjenca na grob svojih milih K 10. Na predlog dr. I. Poštića sabrano dne 2. XI. 1906. prilogom osnivanja izobr. društva „Napredak“ u Jusićih, iznos K 19.80 te za licitiran Krugerov novac K 17.56, ukupno K 37.36. Mjesto vjenca na odar blag. pok. mons. V. Zamlića darovala su sljedeća p. n. gg. — Kundić Mate Francići K 10, Stjepan Vladošević K 5, prof. Vjekoslav Spinčić K 50, Vinko Tomašić, Vjekoslav Rajčić i Josip Virant po K 1, Baša Ernest i Ivan Perčić pom. kap. po K 2, Samuel Vladošević K 4. Dr. Matko Trinajstić, dr. Konrad Janežić i Inocent Stanger po K 10, dr. Niko Fabijanić K 20, dr. Ivan Poštić K 5, Viktor Tomičić K 25. Sabrano u „Narodnom domu“ u Voloskom za proslaviti uspomenu pok. Vinka Zamlića K 80.30. Sav ovaj novac položen je u knjižnicu gosujilnice u ime podružnice Volosko.

Za djacko pripomoćno društvo u Pazinu darovano je kako sledi: Mjesto vjenca na odar blag. pokojnog mons. V. Zamlića Mate Kundić iz Francići K 10, dr. N. Fabijanić K 20, Viktor Tomičić K 25, dr. K. Janežić, dr. Matko Trinajstić i Inocent Stanger po K 10, dr. I. Poštić K 5 i Baša Ernest K 2.

Za odbor mužke podružnice družbe sv. Cirila i Metodaja za Istru u Voloskom, dne 3. decembra 1906.

Predsjednik: Dr. M. Trinajstić.
Blagajnik: Stjepan Vladošević.
Tajnik: Ernest Baša.

Kastav, 21. novembra 1906.
Dne 13., 14. i 19. pr. mj. obdržavalo je obč. zastupstvo u Kastvu svoju sjednicu za proračun god. 1907. i ostale obč. poslove. Tri dana za jednu sjednicu, toga nije još u Kastvu bilo. Svojedobno izači će po običaju izvršajst isle sjednice, međjutim hoću da u kratko izvjestim čitatelje „Naše sloge“ o istoj.

Sjednica je trajala svakog dana po cio dan do noći, tako da je trebalo i svjetiljke uzgigati. Zadnji dan obrazložio je obč. načelnik, koji je sva tri dana predsjedao sjednici, razliku izmedju posala občine prijašnjeg i sadašnjeg doba. Navoe je, kako se povećali poslovi prenetenog dieokruga i koliko imade sada občina posla za različite corske urede, kaošto za kotarsko poglavarstvo, kotarski sud, porezni ured i slično. Navoe je poslove domaćeg dieokruga i uspoređio proračun občine od god. 1867. sa onim za god. 1907., dakle od zadnjih 45 godina. God. 1867. iznašao je proračun 4935 for. 39 novčića, i kod te svote sadržana je nagrada glavaru za zastupanje občine i plaće tajnika, blagajnika, pisara, sumara, četirih lugara; obč. sluge; plaće ravnatelja škole i dvuh učitelja, vjeroučitelja itd. Učitelji već mnogo godina ne primaju više plaće iz občinske blagajne nego iz blagajne poreznog ureda na Voloskom. A u proračunu za godinu 1907., kako je odobren od občinskog zastupstva, iznaša potreba za občinu Kastav K 204.101, Bergud K 16.388, Lisac K 6.916, Skalnica K 5.123, Studena K 9.334 i Klana K 41.629. — Ukupno K 283.491. Pribrojiv pokrile u istoj svoti sa K 283.491 iznaša promet proračuna u jednoj godini ukupno K 566.982 dakle preko pol milijuna kruna.

Pred 45 godina nije bio niti 20.000 kruna! — Sada skoro 30 put više. Pak imade još ljudi, koji se tuže da ih je odviše na poglavarstvu občine. Ako ih je pred 45 godina uz ono poslovanje bilo najmanje šest, današnje doba moralo bi ih biti nešto više nego dva puta toliko. Imade još živučih, koji se sjećaju da je bio kod občine sam glavar i občinski pandur, pak su sve sami obavljali i još su mogli na lov ići, ali prošla su ona vremena i nikada se više neopovrate. A kakovo je bilo pokrile troškova ono doba? Plaćala je suma Lisina skoro sve, jer se je nerazložno sjeklo, što se još dandanas

dobro osjeća. Za pokrile dotičnog manjka u godini 1907., odobren je namet na ravne poreze za cielu občinu kastavsku: to: 15% za popravke obč. puteva; 15% za špitalske troškove; 32% za nesretnoškolske takse i 10% za dogradnju drugog razreda „Delavske škole“ u Kastvu ukupno 72%; preko toga: županija Blazići 50% za šternu u Stefaniji i vodnjaku u Blazićih; županija Hosti 100% za novu školu u Pehlinju; grad Kastav 15% za popravak šterne u Pelinji; županija Puž 75% za dogradnju drugog razreda pučke škole na Brečih i županija Zamet 5% za novu šternu u Pilepićih. Za pokrile manjka špitalskih troškova i školskih taksa pridruženi občina odobren je namet na izravne poreze za Be.gud 125%; Lisac 170%; Skalnica 180% i Studena 170%. Namet na potrošarinu vina i mesa u prodaji malo za Kastav i gori spomenute četiti pridružene občine odobren je sa 100% a osim toga za kastavsku občinu, bez pridruženih, pristojba od 3 K 40 h po hektollitru piva na malo iztčena i na šestok plaća I. razreda 20 K 4 h i II. razreda 13 K 36 h po hektollitru. Upravno vijeće Klane odobrilo je za pokrile manjka 75% za školske takse 25% nameta na izravne poreze i 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

Proračun razpravljali su polanko prije obč. odbor a za tim občinsko zastupstvo podpunoma dva dana.

Pošto sa 1. decembrom t. g. započimlje poduka I. razreda mužkog učiteljskoga u Kastvu, koje je 49. u Austriji, predvidio se potrebito za provizorno suještenje toga razreda i ostalog, kako se već občina obvezala a predvidio se takodjer prinos občine za gradnju nove zgrade, školski vrt, za pokušalište i novu cestu do zavodn. Potvrdio se proračun mjestnog školskog vijeća sa K 12.768 i uzelo do znanja, da školske takse za buduće trogodište iznašaju po K 13.572 godišnjih. A do sada već u to ime preko 100.000 K izplaćeno. Primljeni su do znanja obračuni glede gradnja škole na Pehlinju, dogradnje na Brečih i „Delavske“ u Kastvu. Zaključilo uzastojati, da se ženska škola u Kastvu poveća na četverorazrednicu a isto tako škola u Rukavcu; da se pomoćna škola u Zvončić preltovi u redovitu i da se dođuce godine sagrade nove škole u Tnovici; za dva razreda u sv. Mateju i dogradi jedan razred u Bergudu. Za djacke štipendije predvidjeno 2000 K i odbitn jedna molba djaka talijanske gimnazije u Pazinu, jer nije od potrebe Kastavcu danas ići u talijansku gimnaziju.

Za popravke obč. puteva i gradnju novih cesta predvidjeno K 22.510; k gradnji novog mosta u Tnovici na ukupni protokah od 14.000 K, prinos občine sa K 2450. Odlučena gradnja nove klauone u Kastvu i uvedenje acetilenskog svjetla za javnu rasvjetlu i obč. zgrade. Primljen je do znanja uspjeh javne dražbe gradnja novih obč. šterna u Jelovičanih, Škurinji i Pilepićih, koje su već u radnji i odlučilo buduće godine sagraditi vodovod ili šternu na Kantridi, rezervoir vode na Lisicu, šternu kod Peterci, na „Ludvi“ kod Matuljske živice i na Bergudu. Predvidilo se podpora za još desetak obč. šterna po občini, medju kojima i za „Spinčićev“ kaloga da se u šternu preltovi, čim će se onud sagraditi kuće, ali te šterne graditi će se iza god. 1907. jer se ne može sve na jednom.

Predvidilo se je i za nova groblja kapelanista Srdočeve, Zameta i Hosti; za Puževu u Brečih i popravak onog u sv. Mateju i još mnogo toga, što će biti posebice javljeno. Odlučilo se je i glede brzozajva za sv. Matej i Klana.

Kako vidite, u Kastavščini mičemo se. Kastavščina može mnogo učiniti samo ako je složna. Imade još protivnika, zalibže i domaćih, ali ne više tako moćnih, jer je puk progledao, pak znade razlikovati prijatelja od neprijatelja.

Molba nekih Kantridara, većinom doseljnika, za odcjeenje od porezne občine Zamet, bila je od občinskog zastupstva jednoglasno odbijena. Poznato je, da na kastavsku obalu susjedom zazubice rastu. Pred 11 godina pisalo se javno o izručenju kastavskih županija Blazići, Jurčići, Rubešići, Serdočići i Zamet Madžarskoj. Bilo je u to ime i interpelacija na carevinskom vijeću u Beču. I umuklo se na to. Kasnije nakupili su većinom Riečani zemljišta kod mora na kastavskoj obali i izdali više stotina hiljada u to ime. Plaćalo se i deset do dvadeset kruna četvorni hvat, što bi se bilo pred tridesetak godina kupilo za toliko novčića i manje. Oni krajevci imadu svoju budućnost i tamo će se graditi ville za ljetoviska, samo da se providi za vodu i komunikacije. Već se radi o jednom i drugom i neće dugo proći, a da ne bude tomu zadovoljeno, i pp. mogu i pp. krajju. Kada sve to liepo uređeno bude, moći će i jedan dio Kastavščine biti proglašen liečilištem ili „Cur-ortom“, kao što je Opalija-veprinae-Lovran. S time povećati će se prihodi občine kastavske, ako se ta zemljišta očuva svojoj starini. Občinari ih prodavaju, jer sami ne mogu ništa graditi i jer primaju visoke cijene za nju. Graditi će neobčinari, koji više novca imaju. Ali gradio tko mu drago, zemljište mora ostati pod kastavskom občinom, koja ima pravo od starine uživati koristi od njega. Občini je preostalo zemljišta duž morskog obale i imade nekud tako rekuc ključ do mora, osobito u Zamelskoj županiji, jer je skoro sva morska obala občinska. Nekeji, na Kantridi naseljeni, rado bi inati taj bolji komad Zamelske županije za se. Velika većina gornje strane iste županije, starosjedioci, očitovala se je protivna tomu. I zastupstvo zadovoljilo joj, jer znade, da će se i Kantrida laglje očuvati svojoj starini, ako ostane cietla županija Zamet, kako je sada, pak neka se na njoj nasele i tudjinci, kako su zadnje doba zbilja naselili se radi krasnog položaja tamo. Kad su Kastavščinu hiljeli razdijeliti protivnici na četiri občine, očitovala se je ista skoro jednoglasno proti tomu, a sada da se dieli još pojedine županije i to na volju naseljenika proti domaćim? Zastupstvo očitovao se, da se Kantridi dade što joj ide i po položaju gdje se nalazi i po nametih što se tamo plaća, pak je providilo radi toga za ceste i javnu sigurnost dosad i odlučilo za vodovod i rasvjetlu i providiti će za sve potreboće onudašnje, samo neka se ustrpi. Jer se sve na jednom ne može. Kad bi se Kantrida odielila, nastala bi laglja prilika onim, koji bi ju rado odcjepili od občine kastavske, pak za njom povelu bi se kasnije i drugi kod morskog obale u Serdočevoj, Jurčićevoj i Rubeševoj, gdje će se još mnogo graditi i tako bi najliepši komad Kastavščine laglje od svoje starine odpaao, što će svaki pošteni Kastavac nastojati zapriječiti. Ako je koji mi guče pripomogao molbi Kantridara, nije stalno pomislio na moguće posledice, pa kada je razumio razloge proti istoj molbi, sigurno se neće više zauzimati za to.

Občinsko je zastupstvo zaključilo nadalje obratili se kamo treba, da se na pečatu kastavske pošte samo napis Kastav providi a na kolodvoru Matulje napis Matulje-Opalija, a ne pokvareno Abbazia-Matulje, tako da kada tko za Matulje putuje, neznažu kod željeznica gdje je to. Pošto je sumnjiv pas nagrizao četvoricu u Kastavščini, odposlala ih je občina u Pasteurov zavod 18. t. u Beč i zastupstvo je odobrilo dotični trošak.

Prvi dan sjednice zahvalio se je viš. dekan kastavski g. župnik Antun Ellner obč. zastupstvu na imenovanju počastnog građana, zahvaliv občini na pripomoći i prepurućiv crkvu zaštitu občine i svojim liepim govorom ganuo mnoge do suza. Obč. zastupstvo odaslalo je deputaciju k presvjetlom biskupu u Trst, kako bi i nadalje očuvao oblijubljenog župnika Kastavščini i kako bi očuvalo starinski de-

kanat Kastvu gradu, a odaslalo je istu deputaciju njegovoj jasnosti g. carskom namjestniku radi učiteljskoga u Kastvu, pa je g. načelnik izvjestio o poslanstvu deputacije i spomenuo, kako sa se i biskup i namjestnik vrlo laskavo izrazili o upravi občine, imenovao ju vlorom i valjanom. Pošto se „Hrv. Čitaonica“ radi učiteljskoga morade seliti iz „Narod. Doma“, polazi u razizemne prostorije kuće udove Cerovac u sredini grada, koje su se u to ime adaptirale.

Čuvši, da se susjedni Veprinae obč. izborom 20. pr. m. vraća svojoj starini, Kastav pokazao je svoje veselje razsvjetlom iste večeri.

Pazinski kotar:

Iz Pićana pišu nam 25. pr. m. Ovdje se gradi bunar podporom vlade i zemaljske odpora. Akopren je vrlo potrebit ipak će biti na stetu mnogih, jer cielu gradnju vode poduzetnik, koji će imati najveću korist od toga jer skupo prodaje „tazu“ od materijala i neki postolar koji se malo briga, jer se u posao ne razumije.

Zidari, jačnici, se tuže da im ne će biti plaćena ni polovica nadnica, jer su učinili nesretnu pogodbu.

Občinari morat će osim robote doprinášati još i u novcu pa radi toga psuju, jer se novac od podpore, kojim bi se bili morali pokriti svi troškovi, vrlo na lahko troši. To se je najbolje pokazalo kod Zljebova (gorna), koje se je dalo načiniti kod nekih svojih privrženika, pa su tako slabu načinjili i postavljeni, da je odmah kod prve kiše voda iz njih prodrla kroz krovove u kuću g. Zidarića, Nežića i Benkovića i prouzročila im znatnu štetu po kućstvu, podovima i zidovima. Zljebove trebati će sve na novo popraviti „pa nek se troši!“

Tok vode od starog Lvnara dali su obrnuli u „budući“ novi, koji se ne zna kak će biti gotov, pa bi se moglo dogoditi da ljudi ostanu bez kaplje vode. Dali su razrušili obč. zahod i neke obč. zidove bez ikakve potrebe i bez dozvole župana, koji je, kako čujemo, sve ovo prijavio kompetentnim oblastima, od kojih očekujemo, da će poduzetnika podučiti, da nije dozvoljeno dirati bez dopusta u obč. imanje. Ovaj zahod služio je za škol. djecu, jer u obč. kući, što se je gradila sa ogromnim troškom pod upravnog Bračićića et compagni, nema nijednog uporabljivog zahoda i tako moraju škol. djeca ići na svoju potrebu u zimi i kiši po polju. Evo, ovako rade ovi ljudi na štetu občinaru, jer misle da im je sve dozvoljeno.

I ovakovi ljudi, koji ne rade na korist občinaru, htjeli bi vladati občinom, te su već počeli najnesramnije agitaciju proti hrv. stranci za približujuće se izbore za občinu Pazin. Ali nadamo se, da neće našti ljudi ići na ljepak svoj svoiti, jer ih dobro poznajua.

Porečki kotar:

Kaštelir, 2. decembra 1906.

Protjek je više vremena, a da od nas nemate ni traga ni glasa. S veseljem pako možemo Vam kazati, da kod nas političke stvari tekü potpunim redom, i da u tom pogledu kroćimo danomice baš orijanski naprijed.

Ali se nimalo ne obaziremo na čakole nekolicine, već se držimo one, da ne valja tresti drvo, s kojega vode samo pada, a zbilja da bi imali snage kaošto srca, naopako bi bilo.

O čvrstoj narodnoj svijesti Kašteliraca, ne treba da Vas uvjeravamo, ta oni su ju još god. 1891. oćito svijetu pokazali, a pokazali su ju kasnije mnogo puta, pa i na 24. pr. mj. Tog su dana Kaštelirci priredili Družbin ples, kao odgovor susjedima, koji im je „Legin. Pri tom plesu udarala je narodna glazba iz dalekih Dekana.

Na ples dohrliio je sila naroda i iz bližnjih hrvatskih sela, a došlo je i Druž-

h'no učiteljstvo iz Fvada, Zrenja, Kaldira i Vabriga, na čemu im lijeba hvala.

Oscbito-pak nam je istaknuti vrijedne Ferencane a na čelu im gosp. Ivana Ferencu od Iva. koji nam je tog dana poslao sljedeće pismo:

Štovanom odboru svečanosti Družbe Kasteliru.

Pošto pozvana braća ne mogu prisustvovati Vašoj svečanosti, izvolite primiti sljedeće dare:

Gosp. Ivan Ferenc od Iva dariva 10 K; Ivan Bajkin 4 K; Anastazija Bejaković (Staniša), Ivan Bacula, Ivan Ferenc (Pubil), Mate Bejaković (Staniša) i Mate Ferenc (Stipić) po 2 K; Marko Bejaković pok. Ivana, Ante Bajkin, Ante Mekiš od Jura, Anzujo Bajkin, Dumica Bajkin, Marija Bajkin od Anzula, Ivan Gortan, Liberat Radesić, Grgo Radesić, Anté Grābar, Anté Deklić i Ivan Breskić od Luke po 1 K. Ukupno 36 K.

Ovo nas osobito veseli pošto ovo je očiti dokaz, da i okolica Vžinade s nama misli, da je i ona poznała onih, koji dok prose međna usta nose, a kad vraćaju, pleća obraćaju.

Na čast nek je ovo okolici Vžinade, i nek se već sada spremaju s nama u boj pri budućim općinskim izborima.

Tako kreću politički posli, a vjerski baš obrnuto, pošto našem svećeniku smrdi u crkvi hrvatska riječ ko vragu tamjan, pa ju nastoji istrijebit, ali o tom doskora.

Franina i Jurina.

Fr. Č: da se va Cresu nesmi Boga moliti hrvatski?

Jur. A ki ti j' to rekāl?

Fr. Creski poprdili pišu va talijanskih fojlih.

Jur. Pasti ih neka pišu, to su još ostanki od letne vručine.

Fr. Onda leda, leda na glavu.

Razne primorske viesti.

Položio je izpīt dne 5. pr. mj. g. Ante Ryslavy učitelj c. k. pripravnice u Kastvu pred c. k. izpitnim povjerenstvom u Gorici, za njemačke pučke škole.

Počastnim članom za zasluge imenovalo je glazbeno-pjevačko društvo „Mirna“ u Zrenju narodnog zastupnika g. Matka Mandića.

Milodari u dobrotvorne svrhe. Prijatelji i štovatelji blagopokojnoga mons. Zamlića sakupise povodom njegova pogreba kod skupnoga objeda, da počaste njegovu uspomenu 315 K 90 p., od kojih namienišo polovicu za „Djačko podporno društvo“ u Pazinu, a jednu četvrtinu „Bratovščini hrv. ljudi u Istri“ i drugu četvrtinu „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“.

Uprava Hrvatske Sloge u Biogradu na moru (Dalmacija) traži vjšta i poslovna čovjeka u podučavanju muzike, a za uvjete neka se dotičnici obrate upravi gori rečenog društva.

Cigaretni papir družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Od nekoliko godina, dopustom družbe, g. Stjepan Gamulin trgovac u Jelsi, stavio je u promet cigaretni papir u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koji je i radi vrsti i radi cijene omililo hrvatskom narodu, tako da od tog poduzeća družba svake godine ima lep prihod. Nego od nekoliko mjeseci bečka tvrdka Jakobi, bez znanja i dopusta družbe,

stavila je u promet, po našim stranam slični papir, koji s jedne strane nosi sliku sv. Cirila i Metoda, a s druge trobojnicu sa nadpisom: — Papir družbe sv. Cirila i Metoda, 5% na korist družbe. — Agenti rečene tvrdke nudjaju našim trgovcima ovaj papir uvjeravajuć ih da od istoga družba ima korist. — Ovo je prosta varka, kojom se služi spomenuta tvrdka na svoju korist, a na štetu družbe, koja od tog papira nema nikakve koristi. Uopozoruju se s toga svi hrvatski trgovci, kao i svi hrvatski pušaći, da nikako ne kupuju Jakobijev papir, već jedino papir družbe, što ga razpućaje gosp. Stjepan Gamulin trgovac u Jelsi (Hvar) pošto jedino od ovog papira Družba ima korist.

Svoj svome!
Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Splitška „Sloboda“ za sporazum Hrvata i Talijana Istre. Između najustrajnijih zagovornika za sporazum između Talijana i Hrvata Istre jest bez dvojbe jedan od prvih splitski odvjetnik i poznati vođa pučko-napredne hrvatske stranke u Dalmaciji g. dr. Smodlaka, koji se i u svojem glasilu „Sloboda“ živo zauzimlje za to pitanje i koji je u dalmatinskom saboru kao narodni zastupnik pred tri godine toplo zagovarao sporazumljenje Hrvata i Talijana Dalmacije.

Dr. Smodlaka vraća se u svojem listu opet na to pitanje glede letre te kaže među ostalim, da je mlađji talijanski naraštaj u Istri pripravan na sporazum sa Hrvatima jer da uvidja sve to veću pegibelj od ponienčenja Istre.

Temeljna misao toga sporazuma bila bi ova:

Postoje dvie Istre, talijanska i hrvatska. Obje su ugrožene od njemačke navale; za to treba da se slože; sloge ne može biti dok se manjinam i talijanskoj i hrvatskoj ne zajamči pravo narodnog obštanka i nespricženog prosvjetnog napretka i razvitka.

Javna zahvala.

Za vrijeme bolesti, prigodom smrti i pogreba Prečastnog Monsignora

VINKA ZAMLIĆA,

župnika i prodekana na Voloskom,

primili smo od svih strana vrlo mnogo dokaza poštovanja i ljubavi napram milom pokojniku i izrazu študa i sažaljenja napram nam. Toga radi smatramo svojom svetom dužnošću, da izrečemo ovi javnu zahvalu:

Zahvaljujemo najskrbnije Mjz. nar. Vlasti, gdje nadređivajući Mariji Josipi na izraženom saučestju; Mjog. Prejšanosti g. namjestniku knezu Hobenlove, koji je poslao vijenu na odar nezaboravnog pokojnika i dao se zastupati kod sprovoda; Mjog. Prezvištenosti g. biskupa tričanskoga dr. Franu Nagl, za zauzimanje u bolesti i zastupanje kod sprovoda; Prejšanom g. knezu-nadbiskupu geričkomu dr. Franu Sedej, za izraženou sućul. Zahvaljujemo nadalje svim, koji su prisustvovali sprovodu, a napose preč. svećenstva biskuplje tričanske, krčke i senjske; čč. ocem Kapucinom iz Rieka i Frajjevcom iz Trsta; zastupnikom naroda, predstavnikom c. kr. i občinskih Oblasti, svim društvom, korporacijam i školam; mnogobrojnom narodu iz župe Voloske, Kastavske, Veprišne i ostalih; svim, koji su poslali vijence ili izrazili nam svojo sažaljenje; u obće svakomu, koji je bilo na koji način počastio uspomenu blagog pokojnika i blažio našu veliku bol.

Svima od nas hvala, a od Boga plaća!

Voloske, dne 8. decembra 1906.

Raztužena rodbina.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouređjeno skladište svakovrskog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Poziv

na redovitu SKUPŠTINU ove Sveze, koja će biti u Puli, srijedu 12. decembra 1906. u novoj zgradi »Istarske Posujilnice«, vialo Carrara, blizu gimnazije.

Početak točno u 1 sat po podne.

Raspored rasprave:

1. Izjušeće o djelovanju i obračuni za 1904. i 1905.
2. Rasprava i odluka o tom, hoće li Sveza i nadalje obstojati ili će se razdružiti: U prvom slučaju:
3. Rasprava i odluka o tom, hoće li ova Sveza preuzeti samostalno zakonom od 10. juna 1903 broj 133 l. d. z. određenu reviziju hrvatskih i slovenskih zadruga Istre.
4. Promjena pravila prema odluci ad 3.
5. Rasprava poslovnog pravilnika za upravni i nadzorni odbor.
6. Izbor novog upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda za trogodište 1907. 08. i 09.
7. Eventualni predlozi.

Obzirom na različna mnjenja o glavnoj točki 2) i 3) liepo molim sve začlanjene zadruge, da sudjeluju pri skupštini, a tako i one, starije i novije, koje još nisu začlanjene u ovu Svezu.

Pošiljam po jedan istisak dosadanih pravila i obračune.

Po pravilima nije nužno, da na skupštini dodje baš predsjednik (upravitelj) udružene u ovoj Svezi zadruge; može se poslati budi kojeg člana, a preporuča se odaslanje onoga, kojeg odbor te zadruge smatra najposobnijim za zastupanje njezinih nazora i koristi.

Svaki odaslanik jur udružene u ovoj Svezi zadruge, treba da sobom donese legit. aciju, koje je primjerak ovdje priložen.

Osim naročitog odaslanika, može doći na skupštinu Sveze svaki član udruženih zadruga; može na skupštini razpravljati i savjetovati, samo nemože glasovati.

Za Upravni Odbor Gospodarske Sveze (za Istru):
Predsjednik.

Javna zahvala.

Prigodom mog dvadeset i pet godišnjeg službovanja, koje sam mislio, i želio, da će ostali javnosti nepoznato, dobio sam toliko čestitaka, da smatram svojom dužnošću ovim se putem svima najljepše zahvaliti. Obecajem, da ću uz dosadanje geslo, "iz naroda za narod" i unapred stupati i biti ću najsretniji, budem li doprineso i najmanji kamenčić za narodnu dobrobit.

Dobrinj, 1. prosinca 1906.
Ivan Mahulja, učitelj.

Najveće čudo u ovom stoljeću jest bezdvojbno dvostruko-elektro-magnetički krst R. B. broj 86967 izum g. Alberta Müllera iz Budimpešte V. kotar Vadaš ulica broj 43/A. On dobiva priznanice od takvih bivših bolesnika, koji su već 20 do 25 godina bolovali i u obće mislili da više nikada ozdravili ne će, ali svaki onaj koji se je na Müllera izum obratio, osvjeđeno se je u čudu. I danas smo opet u stanju jednu priznanicu proglasiti. Ista glasi:

Storani g. Müller! Moja supruga je 9 godina na glarobolji, nesvijestici, reumatizmu, udnih grčeva i nespavanja trpjela, sve na svietu sam pokušao da joj pomognem ali sam zabavna trud i novac izbacio. Odlučio sam još da sa Vašim strojem pokušam, te sam jedan takav stroj od Vas naručio, pa gle čuda, od onog dana čim je Vaš stroj počela upotrebljavati sve lakše, i danas nakon 9 godina grozne patnje jest ista sasna ozdravila. S toga ne mogu više nego da Vas i Vaš izum Bog hvalom, jesmo Vama do groba zahvalni Franjo Hlatschka Budimpešta, Gizela ulica broj 42.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomuču

— (kralj, Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica proporcija uz vrlo nizke cijene sjajno izšivane paramente u raznim slogovima, misne odjeće, pluviale, dalmatke, rolo, kasule, neblice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Patnici se ne rže, s toga je roba u Olomuču izradjena, koja se ima pisмено izravno naručiti, za 20% ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdaka.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramento šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cenici budava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim našelima sastavljeni stroj, koji kod olova, roume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujanja u uhu, nevrstije, glavobolje (migrane) kucanja srca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nevnosti, nesvijestice, naglošasti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću bruba, bledila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, pumokrvnosti, svih udnih grčeva, hopenchraie, jelesnih grčeva, hāmorrhoida, kan i kod svake slabosti itd. sluzi kao neodoljivo sredstvo, tielo elektro-magnetičkim strujom čovjektiv, postelo elektro-magnetičkim strujom u najkraćem vremenu izlječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jkta struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvjezda R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, unijerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izlječeno su sa mojim strojem posve! Od izlječenja sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odlučnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svjuz strana svieta pohranjene su u mojoj pisarnici, gdje stoji svatkomu u svako doba na uvid. **GDJE NUEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju nebi bio izlječen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj; dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvatiti i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne jeftovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolesnih.

Doplisanje i narudbe obavlja se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razaslija glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadaš-ulica 43/A.
Kalmán ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

- Prima zadrugare,** koji uplaćuju zadrugnih djeiova jedan ili više po kruna 20.
 - Prima novac na štednju od svakoga,** ako i nije član te plaća od istoga 4 1/2 % čisto bez ikakvog odbitka.
 - Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.**
 - Zajmove (posude) daje samo zadrugarom,** i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
 - Uredovni sati svaki dan** od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim juiija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
 - Družtvena pisarna** i blagajna nalazi se u **Čitro S. Stefana br. 9,** prizemno desno, gdje se dobivaju publicne informacije.
- Ravnateljstvo.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

== Cijenovnik badava. ==

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča pred. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5.—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uređenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznato u svim veličinama svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana. Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — korisna meda Klj. po K 1-20. Kupujem uz dobru cijenu u svim količicama žutog voska. Svaku i najmanju narudbu p. n. musterja obavljani najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S velešovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se po liečnički istraženom receptu Želudčano kapljice priredjuju. — Ove želudčano kapljice, koje su priredjene po od jednog liečnika dobljanom receptu, dokazuju svoju izvrstnost za sačuvanje zdravlja, jer je bolost živaca, bledoća, nesau, migraiu, glavobolja, čini uvijek zla probava i zato nastajuća slabokrvnost. Iste djeluju izvrstno kod nabljednog želudca, slabosti želudca, zle probave te s tim u savezu zatvorenosti i beztečnosti.

Izvadak iz raznih meni dobrovoljno poslanih zahvalnih pisama:
Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan, pošto 3 mjesca moju kćerku od mnogogoljive biledoće izlječili. Molim Vas pošaljite mi 22 K 8— još 2 tuceta istih.
Hinko Kubricht, mjestni sudac u Radeburgu.

Vaše Želudčane kapljice čudnovato pomogohu mojoj ženi proti želudčanju boli. Pošaljite mi ponovno 12 bočica. Josip Schneider, kucevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se su bezplatnim zamotom i kao slobodna pošiljka ako se unapred pošalje iznos ili pouzećem uz cijenu:
1 tucet K 4—, tri tuceta K 11—, 5 tuceta K 17—

Razaslije samo
„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29
blizu crkve sv. Marka.

Hrvati!
Kupujte žigice
Pružbe sv. Cirila i Metoda za istru.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivalu se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmotić i dr.)
uz cijenu od 2 do 10 para.

Jeftino česko
PERJE
za krevete

5 kg. novo čihano K 960, bolja K 12—
biele pahuljice čihane, 18— „ „ 24—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . 30— „ „ 36—
razaklije se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu lovar. troska.
Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.